

INFORME DEL SERVEI DE MUSEUS I PROTECCIÓ DE BÉNS MOBLES RELATIU A LA COL·LECCIÓ FOLCH DE MINERALOGIA I A L'INTERÈS DEL DEPARTAMENT DE CULTURA EN LA SEVA ADQUISICIÓ

Antecedents

1. El dia 12 d'abril de 2019, la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya **va informar desfavorablement l'exportació definitiva** al Regne Unit de la Col·lecció Folch de Minerals, d'ara en endavant Col·lecció Folch i, **va informar favorablement sobre la seva declaració com a BCIN**. Posteriorment, la *Junta de Calificación, Valoración y Exportación de Bienes del Patrimonio Histórico Español* va prendre el mateix acord el dia 17 d'abril de 2019. La valoració econòmica de la col·lecció era, en aquells moments, de 8 milions d'euros (€), preu pel qual hauria estat adquirida per una companyia del Regne Unit.

El acord per a la declaració com a BCIN es basaven en la informació aportada per l'informe demanat per Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya al Museu de Ciències Naturals de Barcelona i, l'informe fet per *l'Instituto Geológico y Minero de España* que va demanar la *Junta de Calificación, Valoración y Exportación de Bienes del Patrimonio Histórico Español* respectivament.

2. El dia 23 de maig de 2019, el senyor Joaquin Folch-Rusiñol Corachán, a través del bufet d'advocats Cuatrecasas, **va interposar un recurs d'alçada** davant el Departament de Cultura contra la denegació d'autorització d'exportació de la Col·lecció Folch. I en data 21 de juny de 2019, interposà també recurs davant la Secretaria General del Ministeri de Cultura i Esports.
3. El dia 27 de gener de 2020, la Consellera de Cultura **va desestimar el recurs d'alçada** interposat pel senyor Folch. En aquesta ocasió, es va demanar un nou informe a la Universitat Politècnica de Catalunya – Museu de Geologia Valentí Masachs per ratificar la importància de la Col·lecció Folch i la seva declaració com a BCIN.
4. El 30 de gener de 2020, el representat del Sr. Folch va fer arribar a la Direcció General del Patrimoni Cultural **un esborrany amb una proposta de conveni de cessió** de la col·lecció de minerals al Departament de Cultura. Finalment no s'arriba a cap acord.
5. El dia 17 de setembre de 2020, la Consellera de Cultura va dictar la resolució CLT/2323/2020 per la qual s'incoava expedient de declaració de Bé Cultural d'Interès Nacional a favor de la Col·lecció Folch de minerals (DOGC, núm. 8236 - 29.09.2020).
6. El 23 de desembre de 2020, el nou representant legal del senyor Joaquin Folch-Rusiñol Corachán, del bufet d'advocats Ramon y Cajal, de Madrid, va sol·licitar la **revisió de l'expedient administratiu** de protecció efectuat sobre la Col·lecció Folch.
7. Més tard, el Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles va sol·licitar l'informe favorable a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i al Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català (CAPCC).

8. El dia 29 de gener de 2021, l'IEC va emetre l'informe i el **certificat favorable** per declarar BCIN la Col·lecció Folch al Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles.
9. El dia 18 de març de 2021, el CAPCCC va **acordar informar favorablement** respecte la declaració de bé cultural d'interès nacional – bé moble de la Col·lecció Folch.
10. El dia 23 de març de 2021, es va notificar al propietari i als representants el **tràmit d'audiència previ a la inclusió**.
11. El dia 24 d'abril de 2021, el representant del Sr. Folch va presentar un **escrit d'al·legacions** a la Direcció General del Patrimoni Cultural contra la incoació per declarar BCIN la Col·lecció Folch.
12. El dia 29 d'octubre de 2021, la directora general del Patrimoni Cultural va respondre a les al·legacions presentades en el tràmit d'audiència tot rebatent les argumentacions que qüestionaven la incoació. L'expedient va continuar la seva tramitació amb la preparació de la proposta de l'acord de Govern per declarar BCIN la Col·lecció Folch.
13. El dia 30 de novembre de 2021, el Govern acorda declarar Bé Cultural d'Interès Nacional la Col·lecció Folch de minerals, mitjançant l'Acord de GOV/191/2021 (DOGC, núm. 8556 - 02.12.2021).
14. El dia 3 de desembre de 2021, la Col·lecció Folch es va inscriure en el Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'administració de l'Estat amb el **codi definitiu d'identificació 146873**, i en el Registre de BCIN amb el **núm. 4551**, respectivament.
15. En data 17 de febrer de 2022, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya insta al Departament de Cultura que presenti una còpia escanejada de l'expedient administratiu de la declaració de BCIN de la Col·lecció Folch, a la Sala contenciós administratiu, secció cinquena, en motiu del **recurs contenciós administratiu** interposat pel senyor Joaquin Folch-Rusiñol Corachán contra l'Acord GOV/191/2021, de 30 de novembre, pel qual es declara Bé Cultural d'Interès Nacional la Col·lecció Folch de minerals.
16. En data 21 de març de 2022, el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda trasllada a la Direcció General del Patrimoni Cultural l'ofertament fet pel nou representant del senyor Joaquin Folch-Rusiñol Corachán, del bufet d'advocats Uría Menéndez de Barcelona, de **cessió a la Generalitat de Catalunya la Col·lecció Folch com a pagament en espècie de les futures quotes que es meritin per l'impost sobre el patrimoni** del titular i, eventualment, de l'impost sobre successions del que resultin contribuents els seus hereus.
17. En la reunió de 15 de juny de 2023 de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, la direcció general del Patrimoni Cultural va presentar una valoració favorable de la proposta del senyor Joaquin Folch-Rusiñol Corachán de fer un acord o conveni per cedir la propietat de la totalitat de la Col·lecció en pagament de deutes tributaris presents i futurs (dació) i comunicar-ho al Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. En resposta, la Junta va sol·licitar la ratificació dels informes tècnics presentats l'any 2019. Aquests informes de ratificació han estat lliurats al Servei de Museus i Protecció de Béns mobles.
18. En data 20 de juliol de 2023, la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya va informar la seva conformitat amb la estimació econòmica vuit milions

d'euros (8.000.000,00 €) per a la Col·lecció Folch de mineralogia, a efectes de donar pas a la negociació entre el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda i el propietari.

19. L'octubre del 2023 s'acorda el contracte mitjançant el qual el propietari transmet a la Generalitat de Catalunya, la qual adquireix, la totalitat dels béns mobles que conformen la Col·lecció Folch descrita i detallada a l'Annex 1, la qual passa a partir d'aquest moment a anomenar-se **Col·lecció Folch Girona**. El contracte estableix els següents percentatges:

- Una compravenda per tres milions d'euros (3.000.000,00 €).
- Un reconeixement d'un deute tributari de 3,4 milions d'euros en relació a l'impost de patrimoni i l'impost de successions i donacions a tota persona, cònjuge i descendents fins a la segona generació, que acrediti ser titular del crèdit.
- I una donació per 1,6 milions d'euros que serà pura, simple i gratuïta.

Descripció de la col·lecció

La coneguda com a Col·lecció Folch està considerada com una de les millors col·leccions de mineralogia a nivell mundial i és fruit de la recol·lecció i estudi del senyor Joaquim Folch i Girona (1892-1983). El senyor Folch va destacar com a geòleg i enginyer, impulsor de la mineria i la metal·lúrgia del plom a Catalunya (mines de Bellmunt del Priorat), i fundador l'any 1917 de la fàbrica de pintures Industrias Titán S.A.

La recollida de minerals per la seva col·lecció personal es va iniciar al voltant de 1908 i va anar augmentat fins la seva mort el 1983. Després, els seus descendents van continuar amb la cura i conservació de la col·lecció ampliant-la amb nous exemplars. Actualment està formada per 11.922 minerals.

Les qualitats que tots els autors dels informes consultats destaquen d'aquesta col·lecció són:

- la bona i acurada classificació de les mostres
- la bellesa de les espècies exposades
- la raresa de moltes espècies, ja que molts dels jaciments d'on es van extreure ja no existeixen
- la bona representació de les espècies de Catalunya, de la Península Ibèrica i de tot el món
- i, també l'enorme interès didàctic del seu conjunt. Per exemple, el conjunt de mostres de la Península Ibèrica és tan sols superat pel del fons del *Museo Geominero de Madrid*, que és una de les millors col·leccions de minerals de tota la Península Ibèrica.

D'altra banda, és destacable l'arxiu documental de cada peça (que pocs col·leccionistes particulars acostumen a tenir) on hi ha una correcta descripció de la geologia relacionada amb l'indret de la troballa. No és comú, entre els col·leccionistes de minerals, indicar el lloc exacte on s'han trobat. Aquest fet es cabdal per entendre el context geològic on s'han trobat les espècies.

La col·lecció mostra una enorme geodiversitat, hi ha una molt bona representació d'espècies procedents de Catalunya, de la Península Ibèrica i de tot el món. Amb el criteri sistemàtic de la recol·lecció, l'any 1984, a la col·lecció Folch es troben 868 espècies minerals de les 3.300 conegudes i registrades en aquells moments, això significava el 26% del total.

Un altre dels punts rellevants, que donen un afegit interès per la Col·lecció, és que hi ha una molt bona representació de molts indrets en els quals ara és impossible recollir minerals. A molts d'ells s'ha edificat sobre els antics jaciments. Moltes de les mines que va conèixer i visitar en Joaquim Folch, o ja estan esfondrades, o no existeixen o és impossible accedir-hi.

El gran interès d'aquesta col·lecció es troba amb la unitat amb que es presenta actualment, amb especial atenció als conjunts que provenen geogràficament de Catalunya i Espanya i dels quals s'ha d'evitar la seva disgregació. També, cal remarcar, que el valor afegit de la Col·lecció Folch és la documentació que acompanya als minerals. Per aquest motiu no es poden dissociar les peces de l'arxiu que les acompanya.

Per tot el que s'ha exposat abans, el Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles considera prou justificada l'interès en adquirir-la.

La cap del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles
Sònia Blasco i Andaluz